

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Економіка підприємства та організація підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: **«ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ОБЛТЕПЛО»»**
(назва теми)

Виконавець:

студент ФЕУП

Морозов Дмитро Гарійович _____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Літвінов Олександр Сергійович _____
/підпис/

Одеса 2025

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах ринкової економіки ефективне управління оборотними коштами є одним із ключових чинників забезпечення стабільного функціонування підприємства, його платоспроможності та конкурентоспроможності. Саме оборотні активи обслуговують основний операційний цикл підприємства, забезпечують безперервність виробничих та комерційних процесів. Особливої актуальності ця проблема набуває для підприємств енергетичного сектору, таких як ТОВ «ОБЛТЕПЛО», де значні обсяги дебіторської заборгованості та сезонність діяльності потребують комплексного підходу до підвищення ефективності використання обігових ресурсів. Вивчення резервів раціоналізації структури оборотних коштів, зменшення їхнього закріплення та прискорення оборотності набуває практичного значення для зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Мета дослідження. Метою роботи є розробка та обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання оборотних коштів на прикладі ТОВ «ОБЛТЕПЛО» шляхом аналізу чинного фінансового стану та моделювання економічного ефекту від запропонованих заходів.

Завдання дослідження:

- охарактеризувати економічну сутність, склад і роль оборотних коштів підприємства у забезпеченні його операційної діяльності;
- проаналізувати динаміку та ефективність використання оборотних коштів ТОВ «ОБЛТЕПЛО» у 2021–2024 роках;
- виявити основні проблеми у сфері управління дебіторською заборгованістю та ресурсозабезпеченням;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності використання оборотного капіталу підприємства;
- провести оцінку впливу запропонованих заходів на фінансові показники діяльності.

Предметом дослідження є процеси формування, розміщення та ефективного використання оборотних коштів підприємства.

Об'єктом дослідження: виступає господарська діяльність ТОВ «ОБЛТЕПЛО», зокрема фінансово-економічні аспекти використання його оборотного капіталу.

Методологія дослідження. У процесі роботи застосовано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема: методи аналізу та синтезу, порівняльний аналіз, індексний і структурно-динамічний аналіз, фінансове моделювання, методи прогнозування, нормативний та функціональний підходи до обґрунтування рішень.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою слугували фінансова звітність ТОВ «ОБЛТЕПЛО» за 2021–2024 роки, внутрішні облікові дані підприємства, чинні нормативно-правові акти України, наукові праці

вітчизняних і зарубіжних фахівців з фінансового менеджменту, статистичні джерела та аналітичні матеріали.

Практичне значення. Практичне значення роботи полягає у можливості використання запропонованих у ній заходів підприємствами енергетичної галузі, які мають подібну фінансову структуру та проблематику, з метою оптимізації структури оборотних активів, підвищення оборотності та зменшення потреби в короткостроковому фінансуванні.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 79 сторінок, включаючи 12 таблиць та список літератури з 36 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ» розглянуті оборотні активи та їх значення у діяльності підприємства, визначені засади обліку та класифікації оборотних активів та управління оборотними активами з ціллю підвищення їх ефективності

У другому розділі «АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ТОВ «ОБЛТЕПЛО»» проведений загальний аналіз діяльності підприємства ТОВ «ОБЛТЕПЛО», досліджено економіко-господарський стан підприємства ТОВ «ОБЛТЕПЛО» та проаналізовано ефективність використання оборотних коштів на підприємстві ТОВ «ОБЛТЕПЛО».

У третьому розділі «НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ НА ТОВ «ОБЛТЕПЛО»» запропоновано підвищення контрольованості та оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «ОБЛТЕПЛО» та за рахунок активізації фінансової діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Оборотні активи відіграють ключову роль у забезпеченні безперервності операційного циклу підприємства, формуючи основу для поточної діяльності та впливаючи на фінансову стабільність. Вони забезпечують оперативність виробництва, реалізацію продукції та виконання зобов'язань. Ефективне управління оборотними активами дозволяє підприємству знижувати ризики ліквідності, підвищувати оборотність ресурсів та досягати стабільного прибутку.

Класифікація та облік оборотних активів є передумовою якісного управління ними, оскільки дозволяє структурувати активи за функціональним призначенням, ліквідністю та джерелами формування. Застосування різних методів оцінки вибуття запасів (FIFO, середньозважений тощо) суттєво

впливає на собівартість продукції та кінцевий фінансовий результат підприємства. Вибір облікової політики має бути економічно обґрунтованим з урахуванням галузевої специфіки.

Раціональне управління оборотними активами сприяє оптимізації обсягів запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів, забезпечуючи баланс між ризиком, ліквідністю та прибутковістю. Впровадження систем контролю, планування грошових потоків та моніторинг оборотності дозволяє підвищити ефективність використання капіталу та зміцнити конкурентні позиції підприємства на ринку.

Динаміка техніко-економічних показників підприємства свідчить про значні коливання обсягів діяльності та нестабільність фінансових результатів у 2021–2024 роках. Незважаючи на спади у 2022 році, у 2024 році відбулося значне зростання виручки та продуктивності праці, що свідчить про реалізацію антикризових заходів. Проте рівень рентабельності залишається недостатнім, що вказує на необхідність оптимізації витрат та удосконалення управлінських рішень.

Економіко-господарський стан підприємства характеризується коливанням показників витратності, рентабельності та фінансової стійкості. Спостерігається зменшення повних витрат на 1 грн чистого доходу у 2024 році, що свідчить про певне оздоровлення фінансів. Проте рівень витрат залишається високим, що знижує прибутковість, тому доцільним є впровадження заходів з оптимізації собівартості та підвищення ефективності операційної діяльності.

Аналіз показав наявність резервів для покращення ефективності використання оборотних коштів: рентабельність зросла до 5,97%, строк окупності інвестицій у підвищення ефективності — менше 5 місяців. Вивільнені кошти в обсязі 2 млн грн можуть бути спрямовані на покриття зобов'язань або інвестовані у фінансову діяльність. Це свідчить про високу ефективність запропонованих заходів і підтверджує доцільність подальшого вдосконалення управління оборотними активами.

Запропонований захід щодо підвищення контрольованості та оборотності дебіторської заборгованості є економічно обґрунтованим і дозволяє суттєво покращити фінансові показники підприємства. Впровадження системного контролю за розрахунками з контрагентами, формування кредитної політики, залучення відповідального фахівця та впровадження механізмів стимулювання оплати дозволяють зменшити обсяг прострочених боргів, скоротити середній термін погашення заборгованості, вивільнити понад 2,5 млн грн оборотних коштів та підвищити рентабельність обігового капіталу з 3,6% до 10,19%. Це свідчить про значний резерв ефективності в цій сфері та підтверджує стратегічну важливість заходу.

Активізація фінансової діяльності підприємства є доцільним стратегічним кроком, що забезпечує приріст прибутковості без розширення операційної бази. Розміщення вивільнених обігових коштів у фінансові інструменти — зокрема ОВДП, факторинг або депозити — дозволяє підприємству сформувати додаткові джерела доходу, підвищити ліквідність та

оптимізувати структуру активів. Проведене моделювання свідчить про можливість отримання додаткового прибутку у 332,4 тис. грн, збільшення рентабельності оборотних коштів до 5,97% та досягнення строку окупності капіталовкладень менш ніж за пів року. Це підтверджує ефективність диверсифікації фінансової політики підприємства.